

Spørsmål til høring

Vi forventer ikke at dere svarer på alle spørsmålene. Noen av spørsmålene er i hovedsak rettet mot offentlig sektor som tilbyr data, mens andre spørsmål er rettet mot brukere av dataene (næringsliv, forskning, presse, sivilsamfunn, osv.). Dere kan svare på spørsmålene som er relevant for dere.

Høringen er åpen, og alle kan sende inn innspill. Rådet ber om at svar sendes inn ved hjelp av denne svarmalen.

Navn, enten på virksomheten du representerer, eller deg som privatperson:

Sivil klareringsmyndighet (SKM):

Hva beskriver best deg/dere som avsender:

- ☒ Offentlig virksomhet (statlig, kommunal eller fylkeskommunal)
- ☐ Næringsliv (privat virksomhet eller bransjeorganisasjon)
- ☐ Forskning eller utdanning
- ☐ Presse eller medier
- ☐ Sivilsamfunn eller interesseorganisasjon
- ☐ Privatperson
- ☐ Annen – Beskriv gjerne her:

1. Veilederens relevans og nytteverdi

På hvilken måte kan veilederen være nyttig for offentlige virksomheter som tilgjengeliggjør data?

SKM vurderer at veilederen gir en nyttig og lett tilgjengelig beskrivelse av god praksis for tilgjengeliggjøring av data fra offentlig sektor. Særlig er fokuset på metadata, standardisering, FAIR-prinsippene og maskinell tilgjengeliggjøring godt begrunnet i bakgrunnsnotatet og i de utfordringene som er identifisert knyttet til deling og gjenbruk av offentlige data.

Et sentralt mål er at data skal være enkle å finne, forstå og ta i bruk. Rådet ønsker særlig innspill fra virksomheter og personer som **bruker data** fra offentlig sektor.

Dekker veilederen de behovene dere har som brukere av offentlige data? Er det viktige brukerbehov som ikke er omtalt?

Selv om veilederen gir en nyttig og lett tilgjengelig beskrivelse av god praksis for tilgjengeliggjøring av data fra offentlig sektor mener SKM samtidig at veilederen i begrenset grad omtaler hvordan hensynet til samfunnssikkerhet, beredskap og nasjonal sikkerhet skal ivaretas når data gjøres mer tilgjengelige. Dette gjelder særlig fordi flere av anbefalingene har som mål å gjøre data enklere å finne, koble sammen, gjenbruke og tilgjengeliggjøre gjennom åpne grensesnitt og standardiserte løsninger.

Veilederen presiserer innledningsvis at opplysninger som kan være til skade for kritisk infrastruktur, nasjonal sikkerhet eller forsvarsevne ikke skal deles. Etter SKMs vurdering bør dette følges opp med mer konkrete føringer for hvordan virksomhetene skal identifisere og vurdere slike forhold før data og metadata gjøres tilgjengelige.

SKM anbefaler særlig at veilederen omtaler:

- *risiko knyttet til sammenstilling av data fra flere kilder*
- *muligheten for at metadata kan avsløre sensitiv informasjon om systemer, funksjoner eller kapasiteter*
- *vurderinger av informasjon som ikke nødvendigvis er gradert eller taushetsbelagt, men som likevel kan ha betydning for samfunnssikkerhet, beredskap eller andre skjermingsverdige interesser*
- *behovet for risikobaserte vurderinger før data tilgjengeliggjøres*
- *sammenhengen mellom veilederen og relevant sikkerhetsregelverk, herunder virksomhetenes ansvar for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser og andre beskyttelsesbehov*

SKM mener dette vil styrke veilederen uten å endre dens hovedformål. Tydeligere omtale av sikkerhetsmessige vurderinger vil bidra til en bedre balanse mellom ønsket om økt datadeling og behovet for forsvarlig håndtering av informasjon som kan få uønskede konsekvenser dersom den gjøres bredt tilgjengelig.

Hva kan man gjøre i offentlig sektor for å sikre at veilederen blir tatt i bruk og har en positiv effekt?

Skriv inn svaret deres her:

Rådet foreslår at veilederen erstatter Retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data ([lenke til regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)). Rådet mener at en veileder er mer fleksibel og enklere å holde oppdatert. Samtidig kan en veileder oppfattes som mindre forpliktende enn et rundskriv og/eller retningslinjer. Hvilke fordeler og ulemper ser dere med at det er en veileder fremfor retningslinjer?

Skriv inn svaret deres her:

2. Skillet mellom krav og anbefalinger

Veilederen skiller mellom gjeldende og kommende rettslige krav på den ene siden, og anbefalinger for god praksis på den andre siden. Rådet ønsker innspill på om denne balansen er hensiktsmessig og forståelig.

Er forskjellen på krav og anbefalinger hensiktsmessig og forståelig? Er det anbefalinger som i realiteten er krav, og i så fall, etter hvilket regelverk?

Skriv inn svaret deres her:

3. FAIR-prinsippene

Veilederen viser til de internasjonale FAIR-prinsippene. FAIR står for *Findable, Accessible, Interoperable, Reusable*. Dette er en større endring sammenlignet med de nåværende retningslinjene ved tilgjengeliggjøring av offentlige data. Rådet har selv definert ambisjonsnivåene, som en hjelp for offentlige virksomheter når de skal vurdere hvilke prinsipper de bør etterleve.

På hvilken måte har det en verdi for databrukere om offentlig sektor i større grad etterlever FAIR-prinsippene? Eventuelt hvis det ikke har verdi, hvorfor ikke? Er FAIR-prinsippene gjennomførbare og mulig å etterleve for offentlige virksomheter som deler data?

Skriv inn svaret deres her:

Er rådets ambisjonsnivåer for FAIR-prinsippene forståelig og hensiktsmessig? Bør ambisjonsnivået justeres for noen av prinsippene, og i så fall hvilke og hvordan?

Skriv inn svaret deres her:

Er oversettelsene av prinsippene forståelig, og gjengir de meningsinnholdet fra originalspråket, engelsk? Hvilken norsk oversettelse av “Findable” er mest dekkende og presis - “gjenfinnbar” eller “søkbar”? Er det andre begreper som bør vurderes?

Skriv inn svaret deres her:

4. Andre innspill

Vi ønsker også innspill som ikke dekkes av spørsmålene over. Dette kan være synspunkter på enkeltpunkter i veilederen, forhold vi ikke har spurt om, eller andre perspektiver dere mener er relevante.

Er det noe i veilederen dere ønsker å kommentere spesifikt, bruker dere gjerne overskriftene og nummereringen fra veilederen.

Skriv inn svaret deres her: